

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb>**Izvrševanje sodnih odločb**

Bolgarija

1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?

Izvršba je zadnja faza sodnega postopka. Vključuje možnost tožnika, v korist katerega je bila izdana sodba, da od pristojnega organa za izvršbe zahteva, naj v skladu s svojimi pristojnostmi sprejme vse zakonsko predpisane ukrepe za poplačilo terjatve, ki je nasprotna stranka ni izpolnila prostovoljno.

Pravica do izvršbe nastane z izvršljivim sodnim instrumentom ali drugim izvršilnim naslovom ter na njegovi podlagi izdanim sklepom o izvršbi.

Izvršilni ukrepi vključujejo:

- rubež premoženja;
- rubež nepremičnega premoženja;
- popis in vrednotenje nepremičnine;
- prodajo nepremičnega premoženja na javni dražbi;
- rubež sredstev na dolžnikovem bančnem računu;
- rubež vozila;
- odvzem premoženja;
- zaseg premoženja;
- izvršbo v zvezi z delnicami v družbi;
- izvršitev dolžnosti predaje otroka;
- izvršbo v zvezi s skupnim premoženjem zakoncev.

2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?

Uradniki, ki so v Bolgariji pristojni za izvršbe, so sodni izvršitelji, ki so lahko:

- državni sodni izvršitelji;
- zasebni sodni izvršitelji.

Status zasebnih sodnih izvršiteljev je urejen z zakonom o zasebnih sodnih izvršbah (*Zakon za častoto sadebno izpalnenie* (ZČSI)). V tem zakonu je zasebni sodni izvršitelj opredeljen kot uradnik, ki ga je država pooblastila za izvrševanje zasebnih terjatev.

3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?

3.1 Postopek

V skladu s členom 404 zakonika o civilnem postopku (ZCP) se lahko izvršilni postopek začne na podlagi naslednjega:

- pravomočnih sodb in sklepov, sodb pritožbenih sodišč, sklepov o izvršbi, sodnih poravnav, izvršljivih sodb in sklepov ali sodb in sklepov, ki so bili razglašeni za predčasno ali nemudoma izvršljive, ter odločb arbitražnih sodišč in poravnav, ki so jih potrdila taka sodišča;
- sodb, aktov in sodnih poravnav, ki so jih izdala sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, če so v Bolgariji izvršljivi brez nadaljnega postopka;
- sodb, aktov in sodnih poravnav, ki so jih izdala sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, ter sodb in poravnav, ki so jih izdala in potrdila arbitražna sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, če so v Bolgariji razglašeni za izvršljive.

V skladu s členom 405 ZCP se izvršilni naslovi izdajo na podlagi pisnega predloga, pri čemer dolžniku ni treba vročiti kopije.

V skladu s členom 405(2) ZCP so za odločanje o vloženih predlogih pristojna naslednja sodišča:

- v primerih iz člena 404(1) ZCP sodišče prve stopnje, ki je obravnavalo zadevo ali izdalo sklep o izvršbi, in kadar je akt nemudoma izvršljiv, sodišče, ki je izdalo sodbo ali sklep o izvršbi;
- v primerih iz člena 404(2) in (3) ZCP sodišče, pristojno za odobritev izvršbe;
- v zvezi z odločbami, ki so jih izdala domača arbitražna sodišča, in poravnavami, ki so jih taka sodišča potrdila v arbitražnem postopku, mestno sodišče v Sofiji (*Sofijski Gradski Sad*).

Rok za pritožbo zoper sklepe, s katerimi je predlog za izvršilni naslov odobren ali zavrnjen, je dva tedna (člen 407 ZCP).

V skladu z bolgarsko zakonodajo ni nujno, da predlog za izvršilni naslov vložijo odvetnik, ampak ga lahko med drugim vložijo tudi stranka, ki predlaga izvršbo, ali njen zastopnik. Posebnih zahtev v zvezi z vložitvijo predloga za izvršilni naslov ni.

Stroški izvršbe so določeni v tarifi taks in stroškov iz zakona o zasebnih izvršbah (Uradni list št. 35/2006). Stroške izdaje sklepa o izvršbi nosi oseba, v korist katere se sklep o izvršbi izda.

3.2 Glavni pogoji

Za začetek izvršilnega postopka mora zainteresirana stran pri državnem ali zasebnem sodnem izvršitelju vložiti pisni predlog in mu priložiti izvršilni naslov ali drug izvršilni akt. V predlogu je treba navesti želeno metodo izvršbe, ki se lahko med postopkom spremeni (člen 426 ZCP).

Predlog za izvršbo je treba vložiti pri izvršitelju na območju kraja, kjer se nahaja premoženje, ki bo predmet izvršbe, kraja dolžnikovega registriranega sedeža (v primeru izvršbe na terjatvah), kraja, kjer mora dolžnik nekaj storiti ali opustiti, ali kraja stalnega naslova upnika ali dolžnika (po upnikovi izbiri) (v primeru izvršbe zaradi plačila preživnine).

Sodni izvršitelj mora dolžnika pisno pozvati, naj v dveh tednih od prejema poziva prostovoljno poplača terjatev. V pozivu je dolžnik opozorjen, da bo sicer zoper njega izveden izvršilni ukrep. V pozivu morajo biti opredeljeni naloženi rubeži in zasegi, priložena pa mu mora biti tudi kopija izvršilnega naslova. Sodni izvršitelj mora v pozivu, v katerem dolžnika pozove k prostovoljnemu poplačilu terjatve, navesti tudi datum, ko bo opravljen popis premoženja, ter v primeru izvršbe na nepremičnine zemljiški knjigi poslati obvestilo o zasegu.

Po pooblastilu upnika lahko zasebni sodni izvršitelj sprejme naslednje ukrepe v zvezi z izvršbo: razišče premoženjski status zavezanca, pregleda evidence, pridobi dokumente, listine itd., določiti sredstvo izvršbe in hrani popisano premoženje.

Sodni izvršitelj sestavi zapisnik o vseh ukrepih, ki jih sprejme oziroma izvede.

Kadar se prvotna metoda izvršbe spremeni, mora sodni izvršitelj v skladu s členom 428 ZCP dolžnika o tem pisno obvestiti.

Če dolžnik ob začetku izvršilnega postopka nima evidentiranega stalnega ali začasnega naslova, mora okrožni sodnik na predlog upnika imenovati *ad hoc* zastopnika dolžnika (člen 430 ZCP).

4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov

4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?

Predmet izvršilnega ukrepa je lahko naslednje dolžnikovo premoženje:

premično premoženje;

plače;

dohodek iz nepremičnega premoženja, vključno s prihodki od najemnin itd.;

bančni računi;

nepremičnine,

delnice in obveznice, ki so jih izdale trgovske družbe;

premično in nepremično premoženje, ki je v solastnini, ali premično in nepremično skupno premoženje zakoncev.

V skladu s členom 442 ZCP lahko upnik izvršbo predlaga na katerem koli dolžnikovem predmetu ali terjatvi.

Ukrepi zavarovanja, ki jih uvede sodni izvršitelj, ter uporabljena izvršilna sredstva morajo biti sorazmerni z zneskom obveznosti. Če se ugotovi, da so zadevni ukrepi zavarovanja nesorazmerni, jih mora sodni izvršitelj odpraviti.

Členu 444 ZCP določa, da ne more biti zaseženo naslednje premoženje (tj. na njem ni mogoča izvršba):

vsakodnevni predmeti, ki jih uporabljata dolžnik in njegova družina in so navedeni na seznamu, ki ga je sprejel svet ministrov (*Ministerski svet*);

hrana, ki jo dolžnik in njegova družina potrebuje za en mesec, kmetje pa do novega spravila, ali njena protivrednost v drugih kmetijskih proizvodih;

gorivo, potrebno za trimesečno ogrevanje, kuhanje in razsvetljavo;

stroji in oprema, ki jih dolžnik potrebuje za nadaljnje opravljanje svoje obrti ali poklica;

del zemljišča v lasti dolžnika (do 0,5 ha za vinograde in druge njivske površine ter do 3 ha za druga polja za splošno rabo, skupaj s stroji in opremo, gnojili, fitofarmaceutskimi sredstvi in semeni za setev v enem letu);

za živinorejce potrebno delovno govedo, tj. dve glavi vprežnega goveda, krava, pet ovac in koz, deset panjev in domača perjad, skupaj s krmo zanje do naslednjega spravila ali začetka paše;

prebivališče v lasti dolžnika, če dolžnik in člani njegove družine nimajo drugega prebivališča, ne glede na to, ali dolžnik živi v njem. Če prebivališče presega stanovanjske potrebe dolžnika in njegove družine, kot so opredeljene v posebni uredbi sveta ministrov, se delež tega prebivališča proda, če so izpolnjeni pogoji iz člena 39(2) zakona o lastništvu (*Zakon za lastništvo*);

drugi predmeti in terjatve, ki so z zakonom izvzeti iz izvršbe.

4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?

Sodni izvršitelj mora v pozivu, v katerem dolžnika pozove k prostovoljnemu poplačilu terjatve, navesti tudi datum, ko bo opravljen popis premoženja, ter v primeru izvršbe na nepremičnine zemljiški knjigi poslati obvestilo o zasegu.

Za rubež premičnega premoženja ali terjatve je treba izdelati popis.

Učinki rubeža in zasega na dolžnika so:

od trenutka, ko sta odredjena, dolžnik ne sme razpolagati s terjatvami ali premoženjem (nepremičnim ali premičnim) niti ne sme spremeniti, poškodovati ali uničiti premoženja, sicer za to kazensko odgovarja. Ti učinki nastanejo od datuma vročitve poziva za prostovoljno poplačilo dolga.

Učinki rubeža in zasega na upnika so:

v skladu s členom 452(1) ZCP je vsako razpolaganje z zarubljenim premičnim premoženjem ali terjatvami v zvezi z upnikom in vsakim pridruženim upnikom neveljavno, razen če se lahko prevzemnik sklicuje na člen 78 zakona o lastništvu. V tej določbi je navedeno, da stranka, ki zakonito kupi premično premoženje ali prinosniške vrednostne papirje, čeprav jih nevede kupi od koga, ki ni lastnik, pridobi lastništvo, razen če je za prenos lastništva potrebna notarska listina ali notarska overitev podpisov strank v poslu. Enako pravilo se uporablja za pridobitev drugih stvarnih pravic na premičnem premoženju. Kadar je predmet izvršilnega ukrepa nepremično premoženje, neveljavnost učinkuje samo v zvezi s posli razpolaganja, izvedenimi po datumu vpisa preventivnega rubeža (člen 452(2) ZCP).

4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Zakon ne določa roka veljavnosti teh ukrepov. Njihov namen je doseči poplačilo upnikove terjatve, zato veljajo do konca izvršilnega postopka.

5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?

Pravna sredstva, ki so na voljo v izvršilnem postopku, so določena v oddelkih I in II poglavja 39 ZCP.

Upnik lahko vloži pritožbo:

če sodni izvršitelj zavrne izvedbo določenega izvršilnega ukrepa,

če sodni izvršitelj zavrne izvedbo nove cenitve premoženja za izvršbo ter

zoper odlog, prekinitev in ustavitev izvršbe.

Dolžnik lahko vloži pritožbo:

zoper sklep sodnega izvršitelja, s katerim je dolžniku naložena denarna kazen,

zoper poskus izvršbe na premoženju, ki ga dolžnik šteje za izvzeto iz izvršbe,

zoper rubež premičnega premoženja ali prisilno izselitev dolžnika iz nepremičnega premoženja z ugovorom, da ni bil ustrezno obveščen o izvršbi,

če sodni izvršitelj zavrne izvedbo nove cenitve premoženja za izvršbo,

zoper imenovanje tretje osebe kot hranitelja;

zoper zavrnitev odloga, prekinitve ali ustavitve izvršbe s strani sodnega izvršitelja

zoper stroške izvršbe.

Tretje osebe (ki niso stranke v postopku izvršbe) lahko vložijo pritožbo zoper ukrep sodnega izvršitelja le, kadar je izvršba usmerjena zoper predmete, ki so na dan rubeža, zasega ali predaje v njihovi posesti;

Tretja oseba lahko vloži pritožbo zoper odvzem nepremičnega premoženja le, če je bilo v njeni posesti pred datumom vložitve terjatve, ki se zdaj izvršuje (člen 435 GPK);

Če je bila izvedena javna dražba, se lahko zoper sklep o dodelitvi premoženja pritoži stranka, ki je najpozneje na zadnji dan dražbe plačala polog, upnik, ki je licitiral na dražbi, ne da bi mu bilo treba plačati polog, ali dolžnik z obrazložitvijo, da dražba ni bila izvedena zakonito ali da premoženje ni bilo prodano najboljšemu ponudniku.

V skladu s členom 436 ZCP je treba pritožbo vložiti v enem tednu od datuma izpodbijanega ukrepa, če je bila stranka v času ukrepa navzoča ali je bila povabljen, da se ga udeleži, v vseh drugih primerih pa v enem tednu od datuma obvestila. Pritožbe se vložijo prek sodnega izvršitelja pri okrožnem sodišču, ki je pristojno v kraju izvršbe. Kadar je vložena pritožba, mora sodni izvršitelj obrazložiti izpodbijan ukrep.

Pritožbe se obravnavajo na obravnavah, zaprtih za javnost, razen tistih, ki jih vložijo tretje osebe in ki se obravnavajo na javnih obravnavah, na katere so povabljene vse stranke v izvršilnem postopku. O pritožbi je treba odločiti v enem mesecu.

Pritožbe ne zadržijo izvršilnega postopka, vendar pa lahko sodišče odredi prekinitev postopka do odločitve o pritožbenih razlogih, navedenih v pritožbi. Sodni izvršitelj je nemudoma obveščen o prekinitvi postopka (člen 438 ZCP).

6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

V členu 432 ZCP so določeni različni primeri, v katerih lahko sodišče na predlog upnika zakonito prekine izvršilni postopek.

V skladu s točko 8 člena 433(1) ZCP sodni izvršitelj, če upnik v dveh letih ne zahteva izvršbe, postopek izvršbe ustavi. Edina dopustna izjema od tega pravila velja za preživninske zadeve.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/02/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.